

زیارت معصومان در آئینه روایات

سید جواد حسینی

در انسان فراهم می‌سازد و عامل رشد فضائل و کرامت‌های انسانی می‌شود. زیارت باعث زنده نگه داشتن نام امامان معصوم علیهم‌السلام و در نتیجه، زنده نگه داشتن اسلام و قرآن می‌گردد؛ چرا که گفتار و رفتار و سیره معصومان علیهم‌السلام برگرفته از قرآن و اسلام است و در واقع، آنها مفسران قرآن و اسلام به شمار می‌روند. افزون بر آن، آثار گران‌بها و ثواب‌های فراوان اخروی و ریزش گناهان، بر زیارت ایشان مترتب می‌باشد.

از حسن بن علی و شان نقل شده که می‌گوید: به امام رضا علیه‌السلام عرض کردم:

یکی از برنامه‌های بسیار سازنده و فضیلت‌ساز، زیارت معصومان علیهم‌السلام در دوران حیات آنها، و زیارت قبورشان بعد از رحلت و شهادت آنان است.

زیارت معصومان علیهم‌السلام خصوصاً اگر از سر عشق و محبت باشد، آثار گراسنگ و عظیمی دارد؛ از جمله، باعث شناخت بیشتر مقام پیشوایان بزرگ اسلامی می‌شود و افزایش عشق و محبت بیشتر آنها را که پاداش رسالت پیامبر است، در پی خواهد داشت.

زیارت معصومان علیهم‌السلام زمینه کمال خواهی و فضیلت‌طلبی بیشتر را

اولین اربعین آن حضرت داشته باشیم. امام هشتم علیه السلام فرمود: «هر امامی عهدی بر گردن شیعیان و دوستان خود دارد که زیارت قبور آنان به وجه احسن، وفای به این عهد را کامل می‌کند و هر کس از روی میل و رغبت به زیارتشان رود، روز قیامت مورد شفاعت آنها قرار می‌گیرد.»^۲

۱. زیارت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

زیارت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در حیات و بعد از رحلت آن حضرت، مورد سفارش قرار گرفته است؛ چنان که رسول خدا صلی الله علیه و آله خود می‌فرماید: «مَنْ زَارَ قَبْرِي بَعْدَ مَمَاتِي فَكَأَنَّمَا زَارَنِي فِي حَيَاتِي وَ مَنْ لَمْ يَزِرْ قَبْرِي فَقَدْ جَفَانِي»^۳ کسی که قبر مرا بعد از رحلتم زیارت کند، مثل این است که مرا در زمان حیاتم زیارت کرده است و کسی که قبر مرا زیارت نکند، به حقیقت بر من جفا کرده است.»

۱. مستدرک الوسائل، میرزا حسین نوری، مؤسسة آل البيت، ج ۱۰، ص ۱۸۳، ح ۱۱۸۰۰.
 ۲. بحار الانوار، محمد باقر مجلسی، وفاء، بیروت، ج ۱۰۰، ص ۱۱۶.
 ۳. الغدير، علامه امینی، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ج ۵، ص ۱۰۴.

کسی که یکی از امامان را زیارت کند، چه [پاداشی] دارد؟ فرمود: «لَهُ مِثْلُ مَنْزِلِ أَنْبِيَاءِ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قُلْتُ وَمَا لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ قَالَ الْجَنَّةُ وَاللَّهُ»^۱ مثل کسی که قبر امام حسین علیه السلام را زیارت کند. عرض کردم: پاداش زیارت قبر امام حسین علیه السلام چیست؟ فرمود: بهشت است به خدا قسم!»

جالب این است که در این حدیث، پاداش زیارت هر یک از امامان علیهم السلام پاداش زیارت امام حسین علیه السلام دانسته شده است. در خود این جمله، عنایتی به عظمت زیارت امام حسین علیه السلام شده است که گویا زیارت او محور قرار دارد.

در روایات مربوط به زیارت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز همان پاداشی که برای زیارت امام حسین علیه السلام در نظر گرفته شده، وعده داده شده است.

در این مقال، به مناسبت اربعین حسینی و آمدن اولین زائران امام حسین علیه السلام به زیارت قبر آن حضرت، برآنیم که اشاره اجمالی به زیارت معصومان علیهم السلام و پاداش آن، و گزارشی از زیارت اولین زائران حسینی در

۲. زیارت فاطمه زهرا علیها السلام

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «مَنْ زَارَ فَاطِمَةَ فَكَأَنَّمَا زَارَنِي؛ کسی که فاطمه را زیارت کند، گویا من را زیارت کرده است.»

امیر مؤمنان علیه السلام از فاطمه علیها السلام نقل کرده است که رسول خدا صلی الله علیه و آله به من فرمود: «يَا فَاطِمَةُ مَنْ صَلَّى عَلَيْكَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَالْحَقَّةُ بِي حَيْثُ كُنْتُ مِنَ الْجَنَّةِ؛ ای فاطمه! کسی که بر تو درود بفرستد، خداوند او را می بخشد و به من در هر جای بهشت باشم، ملحق می کند.»

۳. امیر مؤمنان علی علیه السلام

از امامانی که به زیارت او سفارش زیاد شده و پاداش فراوانی بر زیارت او مرتب شده است، امیر مؤمنان علی علیه السلام است.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به امام حسین علیه السلام فرمود: «... وَمَنْ أَتَى أَبَاكَ بَعْدَ وَفَاتِهِ زَائِرًا لَنَا يُرِيدُ إِلَّا زِيَارَتَهُ فَلَهُ الْجَنَّةُ؛ ... و کسی که بعد از وفات پدرت به زیارت [قبر] او بیاید و جز زیارت [قبر] او قصدی نداشته باشد، بهشت برای او [واجب] خواهد بود.»

و امام صادق علیه السلام فرمود: «مَنْ زَارَ

أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَارِفًا حَقَّةً غَيْرَ مُتَجَبِّرٍ وَلَا مُتَكَبِّرٍ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ أَجْرَ مِائَةِ أَلْفِ شَهِيدٍ وَعَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ وَبُعِثَ مِنَ الْأَمِينِينَ وَهُوَ عَلَيْهِ الْحِسَابُ وَاسْتَقْبَلَتْهُ الْمَلَائِكَةُ فَإِذَا انْصَرَفَ شَبِعَتْهُ إِلَى مَنْزِلِهِ فَإِنْ مَرَضَ عَادُوهُ وَإِنْ مَاتَ شَبِعُوا بِالْإِسْتِغْفَارِ إِلَى قَبْرِهِ؛ کسی که امیر مؤمنان علیه السلام را در حالی که به حشش آگاهی دارد و غرور و تکبر ندارد، زیارت کند، خداوند پاداش صد هزار شهید را به او می دهد و گناه گذشته و آینده او را می بخشد و [در روز قیامت،] از جمله امان یافتگان برانگیخته می شود و حساب [قبر و قیامت نیز] بر او آسان می گردد و ملائکه از او استقبال می کنند. وقتی شیعه او به خانه خویش بر می گردد، اگر بیمار شود، ملائکه عیادتش می کنند و اگر از دنیا رفت، با استغفار [او را] به سوی قبرش تشییع می کنند.»

و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «مَنْ زَارَ

۱. ثواب الاعمال، شیخ صدوق، ص ۲۱۷.
 ۲. بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۱۹۴، ح ۱۰.
 ۳. تهذیب الاحکام، شیخ طوسی، ج ۶، ص ۲۱.
 بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۱۴۰ و ۱۴۲.
 ۴. الامالی، شیخ طوسی، ج ۱، ص ۲۱۸.

عَلَىٰ أَنْ أَزُورَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَخْلَصَهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَ
أَدْخَلَهُ الْجَنَّةَ؛^۵ و کسی که برادرت را در
حال حیات و بعد از مرگ زیارت کند،
سزاوار بر من است که او را در روز
قیامت زیارت کنم و از گناهان، پاکش
سازم و او را داخل بهشت گردانم.»

۵. زیارت امام حسین علیه السلام

از امامانی که فراوان بر زیارتش
سفارش شده و آثار گرانسنگی برای
زیارت وی بیان شده است، امام
حسین علیه السلام است.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «يَا ابْنَ عَبَّاسٍ
مَنْ زَارَهُ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ
حَجَّةٍ وَأَلْفِ عُمْرَةٍ أَلَا وَ مَنْ زَارَهُ فَقَدْ زَارَنِي وَ
مَنْ زَارَنِي فَكَأَنَّمَا قَدَّ زَارَ اللَّهَ وَ حَقَّ الزَّائِرُ عَلَى
اللَّهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَهُ بِالنَّارِ؛^۶ ای ابن عباس!
کسی که حسین علیه السلام را با آگاهی به
حقش زیارت کند، خداوند ثواب هزار

علیاً فقد زارنی؛^۱ کسی که علی علیه السلام را
زیارت کند، من را زیارت کرده است.»

۴. زیارت امام حسن علیه السلام

رسول خدا صلی الله علیه و آله به امام حسین علیه السلام
فرمود: «... وَمَنْ أَتَىٰ أَخَاكَ بَعْدَ وَفَاتِهِ زَائِرًا لَّا
يُرِيْدُ إِلَّا زِيَارَتَهُ فَلَهُ الْجَنَّةُ؛^۲ ... و کسی که
[قبر] برادرت را بعد از وفاتش زیارت
کند و جز زیارت او قصدی نداشته
باشد، پس بهشت برای او [واجب]
است.»

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در حدیث دیگری
فرمود: «وَأَمَّا الْحَسَنُ... مَنْ زَارَهُ فِي بَقِيعِهِ
تَبَّتْ قَدَمُهُ عَلَى الصُّرَاطِ يَوْمَ تَزُلُّ فِيهِ
الْأَفْدَامُ؛^۳ اما حسن علیه السلام ... کسی که او را
در [قبرستان] بقیعش زیارت کند،
خداوند در روزی که قدمها در آن روز
[از صراط] می لغزد، قدم او را بر صراط
ثابت نگه می دارد.»

و امام صادق علیه السلام فرمود: «إِنَّ
الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ كَانَ يَزُورُ قَبْرَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ
كُلَّ عَشِيَّةٍ جُمُعَةٍ؛^۴ به راستی حسین بن
علی علیه السلام همیشه قبر امام حسن علیه السلام را
در هر شب جمعه زیارت می کرد.»

و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به امام حسین
فرمود: «وَمَنْ زَارَ أَخَاكَ حَيًّا وَمَيِّتًا كَانَ حَقِيقًا

۱. بحارالانوار، ج ۹۷، ص ۲۶۳، ذیل روایت ۱۷.
۲. تهذیب الاحکام، ج ۶، ص ۲۱؛ بحارالانوار،
ج ۹۷، ص ۱۴۲، ح ۱۶.
۳. الامالی، شیخ صدوق، ص ۱۱۵؛ بحارالانوار،
ج ۹۷، ص ۱۴۱، ح ۱۴.
۴. قرب الاسناد، حمیری، ص ۶۵.
۵. بحارالانوار، ج ۹۷، ص ۱۴۲، ذیل روایت ۱۵.
۶. مستدرک الوسائل، ج ۱۰، ص ۲۷۶، ح
۱۲۰۰۹.

حج و هزار عمره برای او می نویسد. آگاه باش! کسی که او (حسین علیه السلام) را زیارت کند، مرا زیارت کرده و کسی که من را زیارت کند، گویا خدا را زیارت کرده است و حق زائر بر خداوند این است که او را به آتش عذاب نکند.»

امام صادق علیه السلام فرمود: «إِنَّ لِرُؤَايِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَضْلاً عَلَى النَّاسِ قُلْتُ وَ مَا فَضْلُهُمْ قَالَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ قَبْلَ النَّاسِ بِأَرْبَعِينَ عَاماً وَ سَائِرُ النَّاسِ فِي الْحِسَابِ وَ الْمَوْقِفُ^۱» به راستی برای زائران حسین بن علی علیه السلام در روز قیامت برتری بر مردم است. عرض کردم: برتری آنها چیست؟ فرمود: چهل سال قبل از مردم وارد بهشت می شوند، در حالی که دیگران هنوز در [حال] حساب و [در] موقف به سر می برند.»

جابر اولین زائر حرم حسینی

بر اثر همین تأکیدات پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بر زیارت قبر امام حسین علیه السلام بود که جابر بن عبدالله انصاری در شدت ظلم و اختناق و در حالت ناسببایی در چهلمین روز شهادت حسین بن علی علیه السلام و یارانش خود را

به کربلا رساند.

عطیه عوفی^۲ می گوید: با جابر بن عبدالله انصاری^۳ به عزم زیارت قبر امام حسین علیه السلام بیرون آمدم و چون به کربلا رسیدیم، جابر نزدیک شط فرات رفت و غسل کرد و ردایی همانند شخص محرم بر تن کرد و همیانی را گشود که در آن بوی خوش بود و خود را معطر کرد و هر گامی که بر می داشت، ذکر خدا می گفت تا نزدیک

۱. کامل الزیارات، ابن قولویه، ص ۱۳۷.

۲. عطیه عوفی معروف به بکالی، از قبیله همدان می باشد. شیخ طوسی او را از اصحاب امیرالمؤمنین علیه السلام دانسته است. او دارای تفسیری از قرآن در پنج قسمت بود. خود می گوید: قرآن را با تفسیرش سه بار بر ابن عباس عرضه کردم و قرائت قرآن را هفتاد بار نزد او تکرار کردم. (تفیح المقال، مامقانی، نجف، مرتضویه، ج ۲، ص ۲۵۳)

۳. او جابر بن عبدالله بن عمرو بن حرام انصاری است و از مادرش به نام نسیمه یاد می شود. جابر در بیعت عقبه ثانیه در مکه در حالی که کودک بود، همراه پدرش حضور داشت. او با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در ۱۸ غزوه از جمله جنگ بدر شرکت داشت و بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله در صفین خدمت علی علیه السلام بود. از او روایات فراوانی نقل شده است. او در اواخر عمر نابینا شد و با همان حالت به کربلا آمد. وی سرانجام در سن ۹۴ سالگی در مدینه رحلت کرد. (الاستیعاب، ج ۱، ص ۲۱۹)

قبر مقدّس رسید و به من گفت: دستم را بر روی قبر بگذار! چون چنین کردم، بر روی قبر از هوش رفت. من آب بر روی او پاشیدم تا به هوش آمد. آن گاه سه مرتبه گفت: یا حسین! سپس گفت: «حَبِيبٌ لَا يُعِيبُ حَبِيبُهُ؛ حبیبی که جواب حبیبش را نمی دهد.» و بعد اضافه کرد: چه تمنّای جواب داری که حسین علیه السلام در خون آغشته و بین سر و بدنش جدایی افتاده است! و آن گاه گفت: من گواهی می دهم که تو فرزند بهترین پیامبر و فرزند بزرگ مؤمنین می باشی. تو فرزند سلاله هدایت و تقوایی و پنجمین نفر از اصحاب کساء و عبایی....

آن گاه به سایر شهداء سلام کرد: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْأَرْوَاحُ الَّتِي حَلَّتْ بِفِنَاءِ الْحُسَيْنِ وَأَنَاخَتْ بِرَحْلِهِ...؛ سلام بر شما ای ارواحی که در کنار حسین علیه السلام نزول کرده و آرمیده اید!...» و اضافه کرد که ما در ثواب شما شریک هستیم.

عطیه گفت: کاری نکردیم، اینان شهید شدند! جابر گفت: ای عطیه! از حبیبم رسول خدا صلی الله علیه و آله شنیدم که می فرمود: «مَنْ أَحَبَّ قَوْمًا خَيْرَ مَعَهُمْ وَمَنْ

أَحَبَّ عَمَلًا قَوْمًا أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِمْ؛^۱ هر که گروهی را دوست داشته باشد، با همانان محشور گردد و هر که عمل جماعتی را دوست داشته باشد، در عمل آنها شریک خواهد بود.»

کاروان زائر

بعد از آنکه کاروان حسین علیه السلام از شام به سوی مدینه حرکت کرد، به دو راهی جاده عراق و مدینه رسید. اعضاء کاروان از امیر کاروان خواستند تا آنان را به کربلا ببرد.

گمانم کربلا گردیده نزدیک

که بوی مشک ناب و عنبر آید
او نیز کاروان را به سمت کربلا
حرکت داد. وقتی به کربلا رسیدند،

جابر بن عبدالله انصاری را دیدند که با تنی چند از بنی هاشم و خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله برای زیارت حسین علیه السلام آمده بودند. اسراء وقتی کنار قبر حسین علیه السلام رسیدند، سخت گریستند و ناله و زاری کردند و به صورت خود سیلی زدند و ناله های جانسوز سر دادند و زنان روستاهای مجاور نیز به

۱. بحار الانوار، ج ۶۵، ص ۱۳۰، ح ۳۱.

آنان پیوستند.^۱

زینب علیها السلام در میان جمع زنان آمد... و با صوتی حزین که دلها را جریحه دار می کرد، می گفت: «وَ أَخَاهُ! وَ احْسِنَانَهُ! وَ اَحْبَبَ رَسُولَ اللَّهِ وَ ابْنَ مَكَّةَ وَ مِسْئَى! وَ ابْنَ فَاطِمَةَ الزُّهْرَاءِ! وَ ابْنَ عَلِيٍّ النُّمْرَ قَضَى! آهُ ثُمَّ آهُ!» سپس بیهوش گردید. آن گاه ام کلثوم لطمه به صورت زد و با صدایی بلند گفت: امروز به روزی می ماند که جدّم محمد مصطفی و علی مرتضی و فاطمه زهرا علیهم السلام از دنیا رفتند.^۲

۶. زیارت امام سجاده علیه السلام

از زراره نقل شده که گفت: به امام باقر علیه السلام گفتم: چه می گویی درباره کسی که پدرت (علی بن الحسین علیه السلام) را با حال ترس زیارت کند؟ فرمود: «يُؤْمِنُهُ اللَّهُ يَوْمَ الْفَرَجِ الْأَكْبَرِ وَ تَلْقَاهُ الْمَلَائِكَةُ بِالْبِشَارَةِ وَ يُقَالُ لَهُ لَا تَخَفْ وَ لَا تَحْزَنْ هَذَا يَوْمُكَ الَّذِي فِيهِ فَوْزُكَ»^۳ در روز قیامت خداوند به او امان دهد و ملائکه او را با مژده و بشارت استقبال کنند و به او گفته می شود: به خود ترس و اندوه راه مده! ایسن روز رستگاری [و سعادت] توست.»

۷. زیارت امام باقر علیه السلام

شخصی به نزد امام صادق علیه السلام آمد و گفت: «هَلْ يُزَارُ وَالِدُكَ فَقَالَ نَعَمْ قَالَ فَمَا لِمَنْ زَارَهُ قَالَ علیه السلام الْجَنَّةُ إِنْ كَانَ يَأْتِمُّ بِهِ قَالَ فَمَا لِمَنْ تَرَكَهُ رَغْبَةً عَنْهُ قَالَ الْحَسْرَةُ يَوْمَ الْحَسْرَةِ»^۴ آیا می شود پدرتان را زیارت کرد؟ امام فرمود: بله. عرض کرد: کسی که او را زیارت کند، چه پاداشی دارد؟ فرمود: پاداش او بهشت است، به شرطی که امامتش را پذیرفته باشد [و از پیروان او باشد]. عرض کرد: کسی که زیارتش را از روی بی اعتنایی ترک کند، چه عاقبتی دارد؟

فرمود: در روز حسرت (قیامت) اندوه و حسرت خواهد داشت.»

۸. زیارت امام صادق علیه السلام

امام حسن عسکری علیه السلام فرمود: «مَنْ زَارَ جَعْفَرًا أَوْ أَبَاهُ لَمْ يَشْتَكِ عَيْنُهُ وَ لَمْ

۱. الملهوف، سید بن طاووس، قم، انتشارات داورى، ص ۸۲. ر.ک: قصه کربلا، صص ۵۲۵-۵۲۷.
 ۲. الدمعة الساکبة، محمد باقر بهبهانی، بیروت مؤسسه الاعلمی، ج ۵، ص ۱۶۲؛ وقعة کربلا، صص ۵۲۴-۵۲۵.
 ۳. وسائل الشیعة، ج ۱۴، ص ۴۵۶، ح ۱۹۵۹۱.
 ۴. بحارالانوار، ج ۱۰۰، ص ۱۴۵، ح ۳۹.

حسین علیه السلام مقدم است، ولی زیارت این [دو امام] جامع تر و پاداشش بزرگ تر است.»

برای حدیث فوق، توضیحاتی وارد شده است؛ از جمله اینکه مراد آن است که زیارت امام حسین علیه السلام به تنهایی مقدم و بهتر است، ولی مجموع زیارت کاظمین جامع تر و افضل است. یا آنکه زیارت امام حسین علیه السلام مقدم است و اگر زیارت دو امام اضافه گردد، جامع تر و موجب اجر بیشتر می باشد.^۵

۱۰. زیارت امام رضا علیه السلام

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: «سَتَذْفَنُ بَضْعَةَ مِثِّي بِأَرْضِ خُرَّاسَانَ لَا يَزُورُهَا مُؤْمِنٌ إِلَّا أُوجِبَ اللَّهُ لَهُ النَّجَّةَ وَحَرَّمَ جَسَدَهُ عَلَيَّ

۱. وسائل الشيعة، شيخ حر عاملی، دار احیاء التراث، ج ۱۰، ص ۴۲۶؛ بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۱۴۵، ح ۳۵.
۲. تهذیب الاحکام، ج ۶، ص ۷۸، ح ۱؛ بحار الانوار، ج ۹۷، ص ۱۴۵، ح ۳۴.
۳. بحار الانوار، ج ۱۰۲، ص ۲، ح ۵.
۴. الکافی، شیخ کلینی، ج ۴، ص ۵۸۳، ح ۳.
۵. زیارت در آئینه روایات، عبد الرحمن باقرزاده، قم، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۵، ص ۷۱.

يُصِيبُهُ سُقْمٌ وَلَمْ يَمُتْ مُبْتَلَى،^۱ اهر کس جعفر [بن محمد الصادق] یا پدر [بزرگوارش] امام باقر علیه السلام را زیارت کند، چشمانش به درد نیاید و درد و مریضی به او نرسد و به حالت ابتلاء [به حوادث سخت و ناگوار] از دنیا نرود.» و از خود امام صادق علیه السلام نقل شده است که فرمود: «مَنْ زَارَنِي غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَلَمْ يَمُتْ فَقِيرًا؛^۲ کسی که مرا زیارت کند، گناهانش بخشیده می شود و فقیر نمی میرد.»

۹. زیارت ائمه کاظمین علیهم السلام

ابن سنان می گوید: به امام رضا علیه السلام عرض کردم: پاداش زیارت پدرت چیست؟ فرمود: «الْجَنَّةُ فَرْزَةٌ؛^۳ بهشت. پس او را زیارت کن!»

ابراهیم بن عقبه گوید: به امام هادی علیه السلام نامه ای نوشتم و «أَسْأَلُهُ عَنِ زِيَارَةِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحُسَيْنِ وَعَنِ زِيَارَةِ أَبِي الْحَسَنِ وَأَبِي جَعْفَرٍ علیهم السلام أَجْمَعِينَ فَكَتَبَ إِلَيَّ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ علیه السلام الْمَقْدَمُ وَهَذَا أَجْمَعُ وَأَعْظَمُ أَجْرًا؛^۴ از زیارت امام حسین و زیارت ابی الحسن (امام کاظم) و ابی جعفر (امام جواد علیه السلام) سؤال کردم. پس حضرت در جوابم نوشت: زیارت امام

النَّارِ،^۱ به زودی پاره تن من در زمین خراسان دفن می شود. مؤمنی او را زیارت نمی کند، مگر آنکه خداوند بهشت را برای او واجب می کند و جسدش را بر آتش حرام می کند.»

امام جواد علیه السلام نیز فرمود: «صَمِنْتُ لِمَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي بَطُوسٍ عَارِفاً بِحَقِّهِ الْجَنَّةَ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ؛^۲ من بهشت را برای کسی که از روی آگاهی به حق پدرم او را در طوس (مشهد) زیارت کند، بر خداوند عزیز و جلیل ضمانت می کنم.»

همچنین فرمود: «مَنْ زَارَ قَبْرَ أَبِي بَطُوسٍ عَفَرَ اللَّهُ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ فَإِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نُصِبَ لَهُ مِنْبَرٌ بِجِذَاءِ مِنْبَرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى يَفْرُغَ اللَّهُ مِنْ حِسَابِ عِبَادِهِ؛^۳ کسی که قبر پدرم را در طوس زیارت کند، خداوند گناهان گذشته و آینده او را می بخشد، پس در روز قیامت، منبری برای او در مقابل منبر رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نصب می شود تا خداوند از حساب رسی بندگانش فارغ شود.»

و امام رضا علیه السلام خود فرمود: «مَنْ زَارَنِي عَلَى بُغْدِ دَارِي أَتَيْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي ثَلَاثِ مَوَاطِنَ حَتَّى أُخْلَصَهُ مِنْ أَهْوَالِهَا إِذَا

تَطَّيَّرْتِ الْكَتُبَ يَمِينًا وَشِمَالًا وَعِنْدَ الصُّرَاطِ وَعِنْدَ السَّمِيرَانِ؛^۴ هر کس مرا در غربت زیارت کند، روز قیامت در سه جا به نزد او خواهم آمد تا او را از ترسهایش نجات بخشم: ۱. هنگام تحویل گرفتن نامه اعمال از سمت راست و یا چپ؛ ۲. در نزد [پل] صراط؛ ۳. در نزد ترازو [ی اعمال].»

۱۱. زیارت عسکریین علیهم السلام در

سامراء

شخصی به نام منصور از عموی پدرش نقل می کند که به امام هادی علیه السلام عرض کرد: «عَلَّمَنِي يَا سَيِّدِي دُعَاءَ أُتَقَرَّبُ إِلَيْهِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ فَقَالَ لِي هَذَا دُعَاءٌ كَثِيرًا مَا أَدْعُو بِهِ وَقَدْ سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يُخَيَّبَ مَنْ دَعَا بِهِ فِي مَشْهَدِي وَهُوَ يَا عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدْدِ وَيَا زَجَائِي...»^۵ مولای من! دعایی به من بیاموز که با آن به خدای عزیز و

۱. من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۳۵۱، ح ۳۱۹۴.

۲. همان، ج ۲، ص ۳۴۹، ح ۳۱۸۶.

۳. بحار الانوار، ج ۱۰۲، ص ۳۴، ح ۱۳، الامالی، شیخ صدوق، ص ۱۲۰، ح ۷.

۴. الخصال، شیخ صدوق، چاپ اسلامیة، ص ۱۶۸.

۵. بحار الانوار، ج ۱۰۲، ص ۵۹، ح ۲.

جلیل تقرّب جویم!

حضرت فرمود: این دعایی است که زیاد آن را می‌خوانم و از خداوند عزوجل خواسته‌ام که هر کس با این الفاظ، در کنار بارگاه من دعا کند، ناامید بر نگردد و دعا این است: «يَا عُدَّتِي عِنْدَ الْعُدْدِ وَيَا رَجَائِي...»

امام حسن عسکری علیه السلام فرمود: «قَبْرِي بِسَرِّ مَنْ رَأَى أَمَانًا لِأَهْلِ الْحَجَابِيِّينَ»^۱ مزار من در سامرا موجب امنیّت دو گروه (سنّی و شیعه) است.

۱۲. زیارت امام زمان علیه السلام

برای امام زمان علیه السلام زیارت‌های مختلفی نقل شده است.

امام صادق علیه السلام فرمود: «مَنْ دَعَا إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى أَرْبَعِينَ صَبَاحًا بِهَذَا الْعَهْدِ كَانَ مِنْ أَنْصَارٍ قَائِمِينَ فَإِنْ مَاتَ قَبْلَهُ أَخْرَجَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنْ قَبْرِهِ وَأَعْطَاهُ بِكُلِّ كَلِمَةٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ وَمَحَا عَنْهُ أَلْفَ سَيِّئَةٍ وَهُوَ هَذَا اللَّهُمَّ رَبَّ التُّورِ الْعَظِيمِ...»^۲ کسی که به سوی خدای بلند مرتبه، چهل صبح با [خواندن دعای] عهد دعا کند، از یاران قائم، [مهدی علیه السلام] خواهد بود. پس اگر قبل از [ظهور] او از دنیا رفت، خداوند او را از قبرش خارج می‌کند و در مقابل هر کلمه [دعا]

هزار حسنه می‌دهد و هزار گناه از او محو می‌کند و آن دعا این است: اللهم رب النور العظيم...»

حسن ختام را حدیثی در باره استقبال از زائران ائمه اطهار علیهم السلام قرار می‌دهیم:

امام صادق علیه السلام فرمود: «إِذَا أَنْصَرَفَ الرَّجُلُ مِنْ إِخْوَانِكُمْ مِنْ زِيَارَتِنَا أَوْ زِيَارَةِ قُبُورِنَا فَاسْتَقْبِلُوهُ وَسَلِّمُوا عَلَيْهِ وَهَيِّئُوا لَهُ بِمَا وَهَبَ اللَّهُ لَهُ فَإِنَّ لَكُمْ مِثْلَ ثَوَابِهِ»^۳ وقتی یکی از شما (شیعیان) از زیارت ما یا زیارت قبور ما برگشت، به استقبال او بروید و به او سلام کنید و او را به این نعمت زیارت تبریک بگویید تا پاداشی مثل پاداش او ببرید...»

۱. تهذیب الاحکام، ج ۶، ص ۹۳، ح ۳.
 ۲. بحار الانوار، ج ۱۰۲، ص ۱۱۱.
 ۳. همان، ج ۱۰۲، ص ۳۰۲، ح ۱.